

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Selv om dette lovforslag om orlov til og arbejdstidsnedsættelse for forældre er fremsat alene, er forslagsstillerne absolut bevidste om, at familiernes benyttelse af loven vil afhænge af, hvilke økonomiske vilkår der i øvrigt gives børnefamilierne. Der må således i umiddelbar forlængelse af denne lovs vedtagelse og inden dens ikrafttræden træffes beslutning om, hvordan samfundet vil hjælpe børnefamilierne til at benytte nærværende lov.

Længden af forældrenes totale arbejdstid, dvs. selve arbejdstiden og transporten til og fra arbejdet, medfører i mange tilfælde alvorlige problemer. Forældrene magter ofte ikke at tage sig af børnene i den udstrækning, det er nødvendigt, når de kommer hjem.

En generel arbejdstidsforkortelse til f.eks. en 6 timers arbejdsdag kan ikke indføres af samfundsøkonomiske grunde. Forslagsstillerne finder i øvrigt heller ikke en generel arbejdstidsnedsættelse ønskelig, da den vil forringe familiernes muligheder for en fleksibel og frivillig tilrettelæggelse af den samlede tid, hvori forældrene ønsker at være borte fra hjemmet på grund af arbejde, og fordelingen af ude- og hjemmearbejde mellem forældrene; men børnefamilierne bør tilgodeses. Det forhold, at mange mænd og flere og flere kvinder ikke kan få nedsat arbejdstid, medens børnene er små, gør familiens muligheder for valg af arbejdstid og tid til samvær med børnene meget begrænsede.

For at tilgodeses børnenes behov for dette samvær, og for at forældrene skal have mulighed for at deltage i forælderrollen på lige fod, hvis de ønsker det, skal der være en lovgivningsmæssig ret til nedsat arbejdstid for forældre til børn under 8 år.

En sådan ordning vil medvirke til, at også fædre kan tilpasse deres arbejdstid, så de får tid til at drage omsorg for deres børn, ligesom den vil medvirke til, at nedsat arbejdstid fordeles mere ligeligt mellem mænd og kvinder.

Forslagsstillerne er klar over, at det kan virke karrierehæmmende, hvis en lønmodtager ønsker at udnytte sin ret til orlov eller nedsat arbejdstid. Vi finder det

dog afgørende, at lønmodtagerne selv får ret til at prioritere samværet med børnene højere end karrieren.

Forslagsstillerne ønsker at give lønmodtagerne nogle frihedsrettigheder uden at skabe urimelige vanskeligheder for arbejdsgiverne.

De problemer, som en sådan ordning eventuelt vil give på arbejdspladserne, bør kunne løses under medvirken af arbejdsmarkedets organisationer. De er ikke stort anderledes end dem, der opstår i forbindelse med frihed til faglig virksomhed eller i forbindelse med deltidspension. Et meningsfyldt samvær mellem børn og forældre vejer tungere end de problemer, der eventuelt skabes på arbejdsmarkedet. Især for mindre arbejdsgivere kan ordningen give problemer med hensyn til øgede krav om vikardækning og overarbejde, men det er forslagsstillerne opfattelse, at disse problemer kan løses gennem smidige aftaler mellem arbejdsmarkedets parter. Derfor skal arbejdsmarkedets parter have tilstrækkelig tid til at ændre på aftaler, som er nødvendige som følge af lovens vedtagelse, inden den træder i kraft.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

I stk. 1 slås det fast, at en lønmodtager har ret til fravær fra arbejdet. Ret til fravær er normalt betinget af, at lønmodtageren under fraværet faktisk tager sig af sit barn. En følge af dette krav er, at lønmodtageren ikke kan tage andet arbejde, medens fraværet varer.

Efter barselorlovens udløb har lønmodtageren ret til fuldt fravær fra arbejdet i 1½ år for at passe sit barn.

En lønmodtager har endvidere ifølge stk. 2 ret til delvis nedsættelse af arbejdstiden, så længe denne passer et barn, der ikke er fyldt 8 år, eller som ikke har afsluttet 1. skoleår. 1. skoleår er afsluttet den dag, barnet starter i 2. klasse.

Ret til arbejdstidsnedsættelse er ikke knyttet til et bestemt barn, men alene til det forhold, at lønmodtageren passer et barn, hvis alder ikke overstiger den angivne aldersgrænse, og som lønmodtageren er knyttet til på en af de i § 2 nævnte måder.